

VERSLAG GS-WERKBEZOEK AAN BRUSSEL, 7-8 OKTOBER 2019

Het overall doel van het werkbezoek:

- Kennismaken met Europa: relevantie van de EU voor de Utrechtse opgaven verkennen en netwerk opbouwen
- 'Utrecht Region' profileren als een living lab voor *Healthy Urban Living*: een van de meest competitieve regio's van Europa, die met slimme oplossingen evenwicht houdt tussen groei en leefbaarheid.

De context van het werkbezoek

Het bezoek vond plaats tijdens:

- de *European Week of Regions and Cities* (EWRC), 7-10 oktober
- de bekendmaking van de 2019 editie van de *Regional Competitiveness Index* (RCI)
- de goedkeuringsprocedure in het Europees Parlement van de nieuwe Europese Commissie (EC)

De *European Week of Regions and Cities* (EWRC), oftewel de Europese Week van Regio's en Steden, is een jaarlijks, vier dagen durend evenement in Brussel waarop politici en ambtenaren van regionale en lokale overheden samen met deskundigen en academici goede praktijken en knowhow uitwisselen op het gebied van regionale en stedelijke ontwikkeling. Het is tevens een erkend platform voor politieke communicatie over de ontwikkeling van het EU-cohesiebeleid, en een plaats om de besluitvormers ervan bewust te maken dat de regio's en steden moeten worden betrokken bij het EU-beleidsvormingsproces. De EWRC wordt georganiseerd door het Europees Comité van de Regio's (CvdR) en directoraat-generaal Regionaal Beleid en Stadsontwikkeling (DG REGIO) van de Europese Commissie. Het is het grootste Europese publieke evenement in zijn soort: ca 6000 deelnemers, 600 sprekers, meer dan 150 sessies (werkbijeenkomsten, debatten, tentoonstellingen en netwerkevenementen). Tijdens een van de sessies zal DG REGIO de nieuwe editie van de *Regional Competitiveness Index* (RCI) presenteren.

De *Regional Competitiveness Index* (RCI), is een onderzoek van de Europese Commissie (EC) naar de concurrentiekracht van de Europese regio's. De EC voert dit onderzoek sinds 2010 elke drie jaar uit en betreft daarbij een zeer breed palet aan indicatoren, zoals infrastructuur, opleidingen, innovatie, arbeidsmarkt en technologie. Sinds het verschijnen van de RCI behoort Utrecht tot de absolute top van deze ranking: als eerste in 2010 en 2013 en als tweede na Londen (en ex aequo met Berkshire-Oxfordshire) in 2016. Deze hoge ranking gebruiken we in de profilering van de regio Utrecht als 'topregio' van Nederland/Europa.

In juli jl. heeft de EC de provincie samen met Stockholm als twee meest competitieve Europese regio's uitgenodigd voor de lancering van de 2019 editie. Het is voor het eerst dat de EC een lanceringmoment met een dergelijk grote bijeenkomst (ca 500 aanwezigen) op de openingsdag van de EWRC markeert. Dit is op zich al een lobby-succes van de provincie Utrecht omdat we al sinds de tweede editie van het onderzoek in 2013 hebben gepleit bij de EC om het publicatiemoment publicitair te benutten.

De nieuwe voorzitter van de *Europese Commissie* (EC), Ursula von der Leyen, presenteerde 10 september haar College van Eurocommissarissen. Tijdens het bezoek aan Brussel vonden hoorzittingen van de kandidaat-Eurocommissarissen plaats in het EP. Frans Timmermans was op 8 oktober aan de beurt.

Von der Leyen formuleerde haar visie voor de komende vijf jaar in zes politieke beleidslijnen of ambities:

- een Europese 'green deal';
- een economie die werkt voor de mensen;
- een Europa dat klaar is voor het digitale tijdperk;
- het beschermen van de Europese levenswijze;
- een sterk Europa in de wereld;
- een nieuw impuls voor de Europese democratie.

Von der Leyen zal zich samen met haar Commissie inspannen voor een Europa als exporteur van kennis, technologie en *best practices*. Zo streeft Von der Leyen ernaar om, tegen 2050:

- Europa als het eerste klimaatneutrale continent te laten gelden,
- de EU een wereldleider te laten worden op het gebied van de circulaire economie en
- de interne markt met de digitale markt te verbinden.

Van de acht vicevoorzitters hebben Frans Timmermans, Margrethe Vestager (Denemarken), en Valdis Dombrovkis (Letland) de titel van *uitvoerend vicevoorzitter* (*executive Vice-President*). De uitvoerend vicevoorzitters zullen een groep van commissarissen leiden. Zij zullen ieder een Europees beleidsterrein beheren en een commissie directoraat-generaal onder hun gezag hebben.

Frans Timmermans zal als eerste vicevoorzitter tevens de, in juli aangekondigde, *European Green Deal* op zich nemen met ambities om de doelen van *klimaatneutraliteit*, de *circulaire economie*, en een *European Climate Pact* te verwezenlijken. Met name de Green Deal portefeuille van Timmermans is interessant voor de Utrechtse ambities en profiel van *Healthy Urban Living*. In antwoord op de felicitatiebrief van 'Utrecht Region' (provincie, stad, Amersfoort EBU, USP, HU en UU) na de Europese verkiezingen, waarin we op onze ambities zijn ingegaan, heeft Frans Timmermans een uitgebreide inhoudelijke reactie laten opstellen door DG MILIEU (ENV). Gedeputeerden Van Muilekom en Bruins Slot hebben op dinsdag 8 oktober een gesprek gehad met de ondertekenaar van deze reactie, Claudia Fusco, Head of Unit Environmental Knowledge, Eco-innovation, SME's,

Maandag, 7 oktober 2019

Voltallig GS:

Netwerklunch met de lobbyisten van Nederlandse overheden:

Rob van Eijkeren, coördinator Huis van de Nederlandse Provincies
Mirko van Muijen, coördinator Randstadprovincies in Brussel
Jody van Diemen, beleidsadviseur Europese Zaken VNG
Dieter Staat, Europees vertegenwoordiger Unie van Waterschappen

Schaddelee, Bruins Slot, Van Essen, Knol:

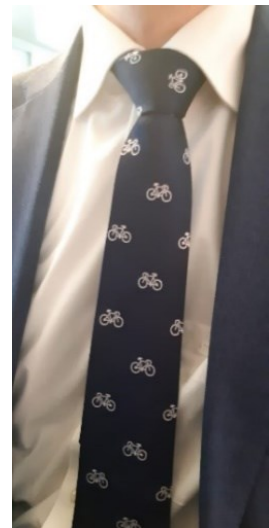
Karen Vancluysen, Secretaris-Generaal van het POLIS-netwerk

- Kennismaken met het POLIS-netwerk, het toonaangevende Europese kennisplatform voor steden en regionale samenwerkingsverbanden op het gebied van innovatie in verkeer en vervoer.
- Uitnodiging voor deelname aan bestuurlijke sessies van de POLIS conferentie.
- Duiding van de beoogde transitie van losstaande pilotes naar gezamenlijke ontwikkeling in (internationale) werkgroepen en projecten.
- Het belang van het actief bijdragen aan het tot stand komen van normering en standaardisatie in EU verband.
- Het belang van het actief bijdragen aan adviezen richting de EC voor de ontwikkeling van regelgeving.

Schaddelee, Bruins Slot, Van Essen, Knol

Cristian Stoica, Secretary-General a.i., European Cyclists' Federation (ECF)

- De ECF promoot fietsen in heel Europa als duurzame en gezonde manier van verplaatsen. Haar missie is om het volle potentieel van fiets en fietsen te benutten.
- "Healthy Urban Living" en "active mobility" zijn speerpunten van ECF.
- ECF organiseert jaarlijks Velo-City, het wereld fietscongres.
- Thema's waar de ECF zich actief mee bezig houdt zijn: weg veiligheid, fietsers integraal opnemen binnen mobiliteitsplannen en zogenaamde "green lanes" (speciale banen voor 'groene' voertuigen anders dan auto's, b.v. stepjes)
- Voortzetten van het EU project op het gebied van fiets snelwegen waarbij ze certificering willen invoeren.
- Lobby prioriteiten van ECF zijn o.a.:
 - voorkomen dat de pedelec (*pedal electric cycle* oftewel fiets met trapondersteuning) mogelijk dezelfde verzekering zou moeten afsluiten als auto's,
 - bepleiten voor vergelijkbare BTW en/of andere belasting voorbeelden voor de e-bike als voor e-auto's,
 - bepleiten voor een 6 miljard cycling fund (ook voor West-Europese landen) om fiets snelwegen aan te leggen naast bijv. trans-Europese corridors
- Snuffel fiets: Een goed project voor DG CLIMA en H2020.
- Toerisme: Nederland en specifiek Utrecht moeten zich meer als fietsland promoten.

Commissaris, Strijk, Van Muilekom:

Irene Svenonius, Regiovoorzitter van Stockholm Region

- Stockholm is de meest competitieve regio in Europa met als prioriteiten: ICT, life sciences en kenniseconomie.
- De regio werkt veel samen met kennisinstellingen & bedrijfsleven.
- 2,3 miljoen inwoners, opgebouwd uit 26 gemeenten, die samenwerken om de stad en de regio te promoten.
- 70% van de verplaatsingen gebeurt via openbaar vervoer!
- Stockholm was in 2010 *European Green Capital*.
- E-bike is heel populair, speciale fietspaden om de gemeenten met elkaar te verbinden.
- Veel aandacht voor public health.
- Het profiel van Stockholm lijkt veel op dat van Utrecht: mogelijk een interessant samenwerkingspartner.

Commissaris, Strijk, Van Muilekom:
Lancering 2019 editie van de EU Regional Competitiveness Index (RCI)
 Robert Strijk: presentatie 'Concurrentiekracht van Utrecht'
 Engbert Verkoren, CEO Conclusion: paneldebat

In de nieuwste editie van de RCI is Utrecht opnieuw de op een na meest competitieve regio van Europa: na Stockholm en ex aequo met Greater London. Slechts in 3 van de 28 EU landen wordt een niet-hoofdstedelijke regio als het meest competitief beoordeeld. Utrecht is op basis van de RCI 2019 de meest competitieve niet-hoofdstedelijke regio van Europa. Sinds het begin van het RCI-onderzoek in 2010 behoort Utrecht stabiel tot de absolute top (top 3).

Tijdens de lancering heeft gedeputeerde Strijk in een (hieronder bijgevoegde) presentatie Utrecht voorgesteld aan een breed internationaal publiek van ca 500 personen. Om de regionale samenwerking in Utrecht te benadrukken hebben we voor de paneldiscussie een Utrechtse ondernemer en bestuurslid van de Economic Board Utrecht voorgedragen: Engbert Verkoren, CEO Conclusion.

Samen met de gemeenten Utrecht en Amersfoort, Economic Board Utrecht en Utrecht Marketing hebben we tevens een "Utrecht Region" stand in de foyer van het congrescentrum ingericht waar de RCI-lancering en de meeste andere events van de *European Week of Regions and Cities* (EWRC) plaatsvonden. In deze stand, onder het motto "Healthy Urban Living", hebben we de "snuffelfiets" ("sniffer bike") gepresenteerd, een experimentele innovatie om metingen van luchtkwaliteit door burgers te laten verrichten. Als 'citizens science' en een voorbeeld van het betrekken van burgers bij de aanpak van maatschappelijke opgaven, is deze innovatie zeer aantrekkelijk voor de EU. Amersfoort toonde het Europees project waterSCORE gericht op slim waterbeheer en de stad Utrecht de ecologische bushokjes met begroeide daken. De stand was gedurende de hele EWRC (maandag t/m donderdag) open om Utrecht te profileren als een van de meest competitieve regio's van Europa die groei met de zorg voor goede leefomgeving combineert.

Samen met dezelfde partners (gemeenten Utrecht en Amersfoort, Economic Board Utrecht en Utrecht Marketing) hebben wij een mediastrategie rondom de lancering van de RCI uitgewerkt en uitgevoerd. Er is een (hieronder bijgevoegd) gezamenlijk persbericht met regionale partners afgestemd en er is gezamenlijk actie ondernomen om extra aandacht van (sociale) media te genereren. Dit heeft geleid tot een reeks berichten in nationale, regionale, lokale en sociale media:

- Interview van de Commissaris op 7 oktober om 6.55 uur op radio 1 (NOS radio1 journaal)
- Interview van de Commissaris op 7 oktober om 16.24 (vanuit Brussel) bij BNR (Spitsuur)
- Wethouder Klaas Verschuure bij RTV Utrecht
- Radio 538 las het nieuws voor in hun bulletin
- RTV Utrecht bracht het nieuws op hun site
- Onze Streek
- Binnenlands Bestuur
- AD/UN
- Telegraaf/Utrecht
- De Stentor
- De Utrechtsewaarden.allesvan.nl
- Duic.nl
- Leidsche-rijn.nieuws.nl
- Nieuws.ipo.nl
- Nu.nl/utrecht
- Oozo.nl
- Utrecht.nieuws.nl
- Innovationorigins.com (een onafhankelijk nieuwsplatform over innovatie): Het verhaal achter de cijfers Utrecht heeft top-vestigingsklimaat.
- Europese Ster (wekelijkse digitale nieuwsbrief van het HNP en Europa Decentraal)
- Een bericht in provinciepagina in alle huis-aan-huis bladen
- Twitter: ca 125 twitteraars (bereik 436.400 mensen)

Dankzij bestuurlijke aanwezigheid in Brussel, inhoudelijke bijdrage aan de lancering van de 2019 editie van de RCI (presentatie en deelname aan een paneldebat), de "Utrecht Region" stand tijdens de *European Week of Regions and Cities* (EWRC) en de regionale samenwerking rondom de mediastrategie hebben we het publicatiemoment optimaal benut om positieve publiciteit voor Utrecht te genereren in het binnen- en buitenland en om het (inter)nationaal profiel van Utrecht te versterken.

Commissaris, Strijk, Van Muilekom:

Martin Eichtinger, Regeringslid Neder-Oostenrijk (Niederösterreich)

- Kennismaking op verzoek van Neder-Oostenrijk.
- Neder-Oostenrijk organiseert sinds de toetreding van Oostenrijk tot de EU in 1995 jaarlijks een groot "Europaforum Wachau" in de Göttweig abdij.
- Neder-Oostenrijk nodigt provincie Utrecht uit om deel te nemen aan het Europaforum van 2020 (4-6 juni).
- De regio kent grootste uitdaging in de landelijke gebieden en heeft een nieuwe strategie ingevoerd met een bonussysteem voor mensen die de stad verlaten.
- Veel aandacht voor gezondheidszorg.

Voltallig GS:

Netwerkdiner Provincie Utrecht

- Welkomstwoord gastheer: Commissaris Oosters.
- Stem uit het Utrechtse bedrijfsleven: Engbert Verkoren, CEO Conclusion en bestuurslid Economic Board Utrecht, over Digital Transformation Hub.
- Stem uit Brussel: Peter van Dalen (CU), Lid Europees Parlement.

Gasten:

- Peter van Dalen (CU), lid EP, commissie PECH, DROI, plv. AFET
- Agnes Jongerius (PvdA), lid EP, commissie EMPL, plv. INTA
- Eddy Hartog, EC, DG CONNECT, Head of Unit Smart Mobility and Living
- Bart Ooijen, PV, afdelingshoofd Volksgezondheid, Welzijn en Sport
- Victor Everhardt (D66), wethouder gemeente Utrecht
- Fatma Koşer Kaya (D66), wethouder gemeente Amersfoort
- Engbert Verkoren, CEO Conclusion en bestuurslid EBU

Dinsdag, 8 oktober 2019

Voltallig GS:

Netwerkontbijt in de Permanente Vertegenwoordiging (PV) van Nederland bij de EU met de leden van het Europese Parlement en het Nederlandse netwerk in Brussel

Toespraken van

- ambassadeur Ronald van Roeden, plv. Permanente Vertegenwoordiger van Nederland bij de EU, en
- Job van den Berg, Hoofd Relaties met het Europees Parlement

Voltallig GS:

**Ronald van Roeden, plv. Permanente Vertegenwoordiger van Nederland bij de EU
Diana van Driel, PV, hoofd Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, PV**

- De nieuwe EC zal met een Green Deal komen gericht op gezonde leef-omgeving en mobiliteit: een zeer omvangrijke agenda, deels ook een herziening van bestaande regelgeving.
- Als gevolg van deze Green Deal zal er veel nieuwe wet & regelgeving verschijnen, die ook lokale en regionale overheden zal raken. Bijv. regels m.b.t. duurzaamheid, milieueisen, kwaliteit drinkwater, CO2 reductie van motorvoertuigen.
- De hoeveelheid regelingen kan een strijd worden in Brussel.
- Er zit een sterke economische component aan. Bijv. spanningsveld tussen Duitse automobiellindustrie en werkgelegenheid in Polen.
- Doel van de Green Deal is een omschakeling maken naar schone energie bronnen.
- Belangrijk om in Europa, maar ook nationaal coalities te smeden.
- Veel lidstaten in EU zijn geïnteresseerd in fondsen en kijken naar Nederland qua ervaring. Advies is om te laten zien hoe we het doen, benoemen wat de problemen zijn (bijv. in de landbouw).
- Discussie zal in Brussel gaan over bijdrage aan verduurzaming, het meetmoment en de meetmethode.
- Het grootste Europese onderzoek en innovatie programma 'Horizon Europe' 2021-2027: de EC zet in op 90 miljard euro, het EP zet in op 120 miljard euro. Van Roeden verwacht dat er na de onderhandelingen slechts 70 a 80 miljard euro beschikbaar zal zijn voor Horizon Europa. Maatschappelijke missies zullen de leidraad worden, samenwerking tussen de kennisinstellingen is nodig.
- Binnen Horizon Europe zullen er voor de provincie interessante subprogramma's verschijnen, bijv. over energielabel, circulaire economie in de bouw. We moeten zorgen dat we expertise hebben, goed kijken naar de criteria en de juiste begrippen hanteren bij het indienen van aanvragen. Het helpt als je contacten hebt om

goed op de hoogte te blijven van aankomende calls. Het Nederlandse bedrijfsleven is goed ontwikkeld en kan makkelijker meewerken in Europese projecten.

- Utrecht kan aansprekende voorbeelden laten zien, een bezoek aan de regio organiseren of een seminar in Brussel organiseren samen met brancheorganisaties om het eerlijke verhaal te vertellen van goede punten, maar ook de knelpunten. De provincie kan veel concreet maken door aan te geven wat het betekent voor opleidingen en werkgelegenheid.
- De inrichting van de woningmarktsector is nationaal. Er komt nieuwe regelgeving in Nederland en het is te hopen dat de EC zich daarin kan vinden.
- *Just Transition Fund*: Nederland zit in het verkeerde hoekje. Duitsland probeert dit fonds te verbreden en politiek makkelijker aanvaardbaar te maken. In Nederland probleem van schatkist denken.
- TEN-T fondsen zullen ook (via selectiecriteria) meer gaan over duurzame transport.
- Timmermans kan in zijn nieuwe functie als *'executive vice-president'* een meer integrale benadering toepassen o.a. op gebieden als transport, landbouw en energie. Hij kan wijzigingen aanbrengen in programma's van de vorige EC. Hij heeft nu meer invloed, want hij beschikt over zijn eigen DG (Klimaat). Hij behoort samen met Vestager en Dombrovskis tot een driemanschap, die samen tot compromissen zal moeten komen. Want Timmermans heeft financiën en industrie niet in zijn portefeuille.

Bruins Slot, Schaddelee, Van Muilekom, Van Essen, Strijk, Knol: Hagar Ligtvoet, PV, afdelingshoofd Infrastructuur en Waterstaat

- Als afdelingshoofd I&W in de PV is Hagar verantwoordelijk voor de Transportraad (ook luchtvaart en scheepvaart) en de Milieuraad (klimaat, milieu, duurzaamheid, biodiversiteit).
- In de Raad van december zal gesproken worden over klimaat; klimaatneutraliteit in 2050 en ophogen doelen in 2030.
- Green Deal zal deels ook gaan over herziening van bestaande dossiers:
 - CO2 normen voor auto's, luchtvaart en scheepvaart. Inzet is meer bronbeleid. Het EU-voorstel is te zwak.
 - Evaluatie van de Kaderrichtlijn water (richtlijn prioritare stoffen, overstromingsrichtlijn, stedelijk afvalwater) Inzet: KRW niet aanraken, want dat kan verzwakking betekenen. Wel nodig uitbreiding prioritare stoffen.
 - Circulaire economie herzieningen, o.a. water en chemicaliën. De huidige EU wetgeving vormt geen prikkel voor NL, maar veel landen hebben nog moeite om de EU normen van hergebruik te halen.
 - Luchtqualiteit. Inzet NL: bronbeleid en voldoen aan WHO normen. Deze discussie zal zéér lastig worden, want de helft van de lidstaten voldoet nu nog niet aan de EU normen. Bronbeleid blijft achter.
 - Vogel en Habitatrichtlijn. Inzet NL: niet aankomen i.v.m. de stikstofdiscussie. Indien hij wordt herzien/verlengd, dan midterm aanpassen.
- Green deal zal gaan over duurzaamheid, met ook aandacht voor mobiliteit en verkeersveiligheid.
- Green deal is in feite een stapeling van ambities waarbij we op zoek gaan om zoveel mogelijk innovaties toe te passen. Doel is om die ambities allemaal vast te houden.
- In Den Haag is de coördinatie op de voorbereidingen om de EC te beïnvloeden m.b.t. de Green Deal.
- In Brussel is het vooral nuttig om praktijkvoorbeelden te laten zien bij DG ENV, DG CLIMA en DG REGIO. Laten zien wat werkt. Indien wetgeving wringt, dan ook laten zien waar en hoe dit mogelijk kan worden aangepakt. Als voorbeeld werd genoemd Smart Solar Charging / LomboboxNet, waar de bestaande Europese wetgeving over batterij-recycling innovatie tegenwerkt.
- Nationaal zijn wij al verder, en wij willen dat de andere EU lidstaten dat ook doen.
- 8e Milieuactieprogramma wordt verwacht begin 2020.
- Alle inzet op (modernisering) landbouw o.a. via inzet financieringsinstrumenten (GLB/POP).
- Farm to fork strategy voor op duurzame landbouw, anders gezegd, van boer tot bord.

Bruins Slot & Schaddelee:

Liesje Schreinemacher (VVD), lid EP, commissies INTA (Internationale handel) en JURI (Juridische zaken), plv. commissie IMCO (Interne markt en consumentenbescherming)

- Liesje Schreinemacher vervangt Caroline Nagtegaal die op het laatste moment verhinderd was.
- PAS wordt besproken.
- Provincie is geïnteresseerd in Green deal. Jan Huitema is hierbij betrokken. RENEW heeft volgende week een conferentie om te kijken hoe ze hier mee omgaan.
- AVG (Algemene verordening gegevensbescherming) valt onder de Juridische Commissie waar mevrouw Schreinemacher deel van uitmaakt. De uitvoering van de AVG zorgt voor veel problemen met name voor MKB'ers en scholen. De AVG gaat niet op korte termijn worden herzien.
- Tijdens de Hearing van Didier Reynders vroeg Europarlementariër Schreinemacher aan Reynders of het mogelijk was een licentie in te voeren voor startups zodat ze zich niet in elk land moeten inschrijven in de KvK etc. Hij antwoordde hier positief op en wil het gaan uitzoeken.
- Het Utrechtse Interreg Europe project SUPER doet onderzoek naar barrières voor eco gerelateerde MKB'ers om internationaal uit te breiden. Er is afgesproken om nadere informatie hierover na te zenden.
- Digital service act – digitalisering interne markt is een belangrijk onderwerp voor haar.
- De snuffelfiets is besproken evenals Smart Solar Charging. Er is afgesproken nadere informatie na te zenden.
- De C-ITS vraag over normering wordt doorgespeeld naar Caroline Nagtegaal.

Van Muilekom, Van Essen, Knol:

Mohammed Chahim (PvdA), lid EP, commissie ENVI (Milieu), plv. ITRE (Industrie, onderzoek en energie)

- Portefeuilles Chahim: verduurzaming, innovatie, energie, milieu, klimaat, gezondheid & voedselveiligheid.
- Co-rapporteur voor de VN klimaatconferentie van 2019 in Santiago de Chili (COP25); onderhandelen met Raad van Europa en de EC.
- *Just Transition Fund*; combinatie van climate justice met social justice. "Moeilijk groen doen als je rood staat". Grootste vraag is hoe de verduurzaming te financieren, qua voorwaarden en criteria, welke wetten? 35 miljoen tot een miljard voor 27 lidstaten voor 7 jaar. Ongeveer 40% van het budget van andere fondsen (o.a. milieu, landbouw) gaat naar het *Just Transition Fund*.
- Vraag is ook hoe de plannen van Europa, nationaal en regionaal worden uitgevoerd. Omgevingsdiensten zouden Europese middelen naar 'groene' boeren kunnen te brengen. Regionale cohesie is het sleutelwoord.
- Nu krijgen boeren subsidies op basis van omvang productie.
- Nederland is de grootste netto ontvanger van subsidies voor onderzoek en innovatie. EP zet in op 120 miljard voor Horizon Europe, verwachting is dat dit na onderhandelingen minder zal worden. Daarom wil hij namens de NL EP leden een brief schrijven i.s.m. Neth-ER en eventueel met de provincies. Utrecht zal het ook merken wanneer de kennisinstellingen minder geld zullen krijgen voor onderzoek en innovatie.
- Betaalbaarheid van de energietransitie is een uitdaging.
- Komt graag naar Utrecht om innovatieve voorbeelden van *Healthy Urban Living* in de praktijk te zien.

Bruins Slot, Van Muilekom, Knol:

Esther de Lange (CDA), lid EP, commissie ENVI (Milieu), plv. ECON (Economische en monetaire zaken)

- Zat in de commissie industrie, maar nu in milieu. In de praktijk is het een kleine wijziging. Discussies over ETS (EU emissiehandelssysteem) en CO2 reductie spelen in beide commissies.
- Is vicevoorzitter van de fractie met portefeuilles klimaat, economie en transport.
- POP 3 koppeling met veenweide gebieden, emissie loze stallen, klimaatdoelstellingen, ruim baan krijgen voor dingen die we doen, met cofinanciering proberen meer geld van te maken.
- Het getijde zit mee, 40% van het budget kan besteed worden aan klimaat, maar veel fondsen worden wel weer nationaal uitgegeven.
- CEF (*Connecting Europe Facility*) richt zich op de virtuele infrastructuur (energie + internet) i.c.m. hardcore infrastructuur (klassieke mobiliteit). Bevindt zich nu in de triloog fase, gaat o.a. over energie interconnecties tussen regio's en landen.
- TEN-T gaat over de grote routes tussen grootstedelijke regio's, is minder interessant voor Utrecht, gericht op verbetering van oude infrastructuur.
- Actueel wordt ook discussie over e-mobility, i.r.t.
 - Euro 7 normen voor uitstoot van benzine en diesel. Is dus belangrijk voor verbetering van de luchtkwaliteit;
 - *Real driving emission tests*, lab tests naar testen op de weg. Is complex want hoe hoog geef je de marge qua afwijking in meetapparatuur. Is zéér gevoelige discussie.
- Inzet: schoonste industrie houden in Europa. Geld is niet het belangrijkste, banen behouden wel.
- Globaliseringsfonds, bedoeld voor bedrijven voor herscholing, is niet van belang voor Nederland op dit moment. Maar kan met een Brexit wellicht ingezet worden evenals voor de energietransitie.
- Altijd graag bereid om mee te denken, aangeven waar het knelt en wat de oplossing is, wat er aan gedaan kan worden. Het EP denkt graag mee.

Van Muilekom, Bruins Slot:

Claudia Fusco, EC, DG ENV (Milieu), Head of Unit Environmental Knowledge, Eco-innovation, SME's

- Bedankt voor de brief over *Healthy Urban Living* aan de CvdK die Timmermans heeft laten opstellen als antwoord op de Utrechtse felicitaties na de Europese verkiezingen.
- 14 oktober is de deadline voor de *Green Capital Award*, die gebaseerd is op 12 milieu-indicatoren.
- *Urban innovative actions*: Van september tot december 2019 kunnen we reageren op de huidige *call for proposals*, voor steden vanaf 50.000 inwoners. 80% is direct gefinancierd. Het gaat over ongeveer 5 miljoen.
- 100 dagen plan van de Green Deal: biodiversiteit, circulaire economie, luchtkwaliteit, water en chemicaliën.
- Mogelijkheid om invloed uit te oefenen op de Green Deal, o.a. via EU netwerken zoals CEMR en Eurocities.
- Afgesproken meer informatie na te zenden over de regiodeal Food Valley.
- EU year of greener cities in principe 2020, maar wellicht 2021 of zelfs pas in 2022.
- Green belt initiative.

Strijk:

Nederlandse delegatie in het Europees Comité van de Regio's

- Kennismaking met de VNG-delegatieleden.
- Een terugkoppeling en bespreking van de laatste stand van zaken in de commissies en uit de fracties.

Strijk & Knol:

Maarten Smit, PV, afdelingshoofd Economische Zaken

- Twijfels bij de PV over de ambitie de EC om een aantal nieuwe plannen, zoals ook de Green Deal, binnen 100 dagen te publiceren. Hoe gaat dan de afstemming binnen de EC en daarbuiten met de lidstaten, regio's en andere betrokkenen? Zelfs als een aantal voorstellen ligt al op de plank en er is veel commitment van de Raad en van de EP. Waarschijnlijk zullen de plannen nog een lijst van verordeningen bevatten die later nog moeten herijkt of gemaakt worden.
- Verder mist de Green Deal voornamelijk een financieringspoot en een industriepoot, terwijl beide zijn nodig. Dit is mogelijk het resultaat van de lobby van Frankrijk en Duitsland om industrie buiten de Green Deal te houden.
- Hier speelt een nationaal belang: druk op eigen bedrijfsleven via het Klimaatakkoord.
- Eind november / begin december is het eerste jaarlijkse werkprogramma van de EC te verwachten. Dit zal wetgevingsvoorstellen en evaluaties bevatten even als *Inception Impact Assessments* (IIA). Hier is de kennis en ervaring uit de praktijk van de provincies nodig met specifieke verbeter- en knelpunten en concrete voorbeelden om de EC (en andere Brussels spelers) uit de ivoren torens te helpen.
- Een goede samenwerking heeft de PV wat dat betreft gehad met de VNG.
- Just Transition Fund voor begeleiding van medewerkers bij omscholing speelt ook een belangrijke rol. Nederland maakt nog te weinig gebruik van werk naar werk trajecten.
- Digitale en klimaatgerelateerde transitie zullen een grote rol spelen. Bijv. de nadruk van de EC op een verantwoorde en ethische AI (*artificial intelligence*), kunstmatige intelligentie, terwijl Nederland wil vooral de economische kansen ervan snel pakken, ook bij defensie. Hier zal ook binnen 100 dagen een voorstel komen.
- Ook is de regelgeving van de EC te verwachten rondom '*collaborative economy*' (AirBnB, Uber e.d.).
- De EC zal ook de data-vraagstukken, bijv. rondom *smart mobility* moeten aanpakken (Data Service Act).
- Hier zijn de verschillen tussen de lidstaten zeer groot. In Duitsland en Oostenrijk is bijv. al wetgeving over marktdominantie door toegang tot data. Het Franse standpunt is om autonoom te zijn op de gehele keten. Het Nederlandse standpunt is dat de keten mondiaal is. Wel eigenaarschap moet geregeld worden.
- De provincies kunnen concrete voorbeelden leveren wat wel of juist niet werkt.

Strijk & Knol:

Jurgen Rienks, directeur Neth-ER

- Neth-ER is de vereniging van het Nederlandse onderwijs en onderzoek in Brussel. Neth-ER geeft informatie over EU-beleid (gefinancierd door een subsidie van OCenW) en steunt de leden bij de beïnvloeding daarvan (gefinancierd door de leden zelf). Het is Europees de enige organisatie met een dergelijke brede scope.
- Het gat niet alleen over onderzoek, maar nadrukkelijk ook over onderwijs (bijv. Erasmus).
- HU & HKU doen het relatief goed in vergelijking met andere hogescholen.
- UU is lid van een European University Alliance, een pilot van 17 consortia.
- Een Europese subsidie halen is een hoog gespecialiseerd werk dat vergt grote, langdurige investering. Concurrentie daarbij is enorm groot.
- Kennis- en innovatie-ontwikkeling in quadrupel helix op science parken is een aandachtspunt.
- Evenals *regenerative medicine* en het onderzoeksgebied Health in het algemeen.
- Het nieuwe onderzoek- en innovatieprogramma Horizon Europe al 5 missies kennen, zoals kankeronderzoek. Nederlanders zijn heel goed vertegenwoordigd in de mission board (Nederland heeft 5 leden, Duitsland 6).
- Jurgen was expert in het Europees Sociaal Economisch Comité. Dit Comité, evenals het Europees Comité van de Regio's, is vaak te laat met adviezen. Je moet anticiperen op aankomende regelgeving en erbij zijn voordat de voorstellen al liggen. Neth-ER kan helpen bij vroegtijdig identificeren van kansen en bedreigingen.

Van Muilekom, Bruins Slot:, Strijk & Knol: Netwerkbijeenkomst Oost-Nederland

Strijk:

Kennismakingsdiner van het bestuur van het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP) met de Nederlandse Permanente Vertegenwoordigers bij de EU Robert de Groot en Ronald van Roeden

BIJLAGE I

GEZAMENLIJK PERSBERICHT VAN DE 'UTRECHT REGION' n.a.v. de bekendmaking van de [resultaten Regional Competitiveness Index 2019](#) tijdens de [European Week of Regions and Cities](#), 7 oktober 2019, Utrecht

Regio Utrecht opnieuw in top van Europa's meest concurrerende regio's

Volgens de Europese Commissie behoort de regio Utrecht opnieuw tot de top meest concurrerende regio's in Europa. In de Regional Competitiveness Index (RCI) die vandaag bekend is gemaakt, staat Utrecht samen met Londen op een gedeelde tweede plaats. Stockholm voert de lijst aan. De driejaarlijkse index beoordeelt de concurrentiekracht van 268 Europese regio's op basis van meer dan 70 indicatoren. Deze hebben betrekking op onderwerpen zoals innovatie, bereikbaarheid, digitale infrastructuur, onderwijs, gezondheid en arbeidsmarkt.

Commissaris van de Koning in de provincie Utrecht, Hans Oosters: *"Complimenten aan iedereen die heeft bijgedragen aan deze toppositie. We zijn er met elkaar in geslaagd het uitstekende woon-, werk-, leef- en investeringsklimaat van deze regio te behouden. Maar dit betekent niet dat we stil kunnen zitten. Utrecht groeit hard en staat voor grote uitdagingen. Denk aan de energietransitie, bereikbaarheid en de woningbouwopgave. Innoveren dus; hoe groter ons aanpassingsvermogen, hoe groter de kans dat onze steden en dorpen zo aantrekkelijk blijven als nu."*

Burgemeester Jan van Zanen van gemeente Utrecht: *"De toppositie van de regio Utrecht op deze ranglijst komt niet helemaal als een verrassing. Met onze onderwijs- en zorginstellingen, infrastructuur en ondernemingen laten we al jarenlang zien tot de Europese top te behoren. Maar dat gaat niet vanzelf. Het zijn alle mensen die hier wonen en werken, die maken dat Utrecht één van de meest concurrerende regio's is."*

Burgemeester Lucas Bolsius van gemeente Amersfoort: *"Dit succes hebben we met de overweldigende inzet van bedrijven en kennisinstellingen vooral ook te danken aan onze inwoners. Om in de toekomst zo goed te blijven scoren, moeten we vooruitkijken en investeren in het menselijk kapitaal van de regio. Om onze duurzaamheidsdoelstelling te behalen is meer en beter toegerust technisch personeel nodig, bijvoorbeeld voor het isoleren van huizen en het aanleggen van zonnepanelen. Als regio faciliteren we dit proces, zodat bedrijven blijvend kunnen innoveren."*

Stabiel in de top

Sinds de start van de RCI in 2010 behoort Utrecht tot de meest competitieve regio's van Europa. Over de gehele breedte van het onderzoek scoort de regio onverminderd hoog. Ook opvallend is dat de RCI slechts in drie van de achtentwintig EU-landen een niet-hoofdstedelijke regio als het meest competitief beoordeelt. Utrecht is op basis van de RCI 2019 de meest competitieve niet-hoofdstedelijke regio van Europa.

Stimuleren innovatieve MKB

Belangrijke kracht van de regio Utrecht is de nauwe samenwerking tussen overheden, bedrijven en kennis- en onderwijsinstellingen. Voorbeelden hiervan zijn de [Economic Board Utrecht \(EBU\)](#) en het [Utrecht Science Park \(USP\)](#). Dit zorgt ervoor dat ze elkaar snel vinden en nieuwe initiatieven starten. Uit de RCI 2019 blijkt dat Utrecht haar score op het gebied van innovatie heeft weten te verbeteren ten opzichte van de vorige editie. Om deze positie verder uit te bouwen versterkt de regio de innovatiekracht in het MKB met de oprichting van een regionale ontwikkelingsmaatschappij (ROM). De ROM gaat zich bezighouden met de ontwikkeling en financiering van innovatieve bedrijven en projecten die bijdragen aan een gezonde leefomgeving.

Op weg naar dé fietsregio van Europa

De regio Utrecht heeft een sterk verbindende rol en scoort goed op bereikbaarheid. Om dit vast te houden zijn investeringen nodig. Door de toename in bevolkingsgroei en mobiliteit staan de leefbaarheid en economie in de steden en dorpen onder druk.

De opgave aanpakken vereist niet alleen meer investeringen, maar ook een slimmere manier van omgaan met bereikbaarheid. Daarom investeren de provincie en gemeenten fors in multimodaal vervoer. Essentieel onderdeel hiervan is bijvoorbeeld het verbeteren van de overstappunten van fiets naar OV, en het op de kaart zetten van de (elektrische) fiets als hét vervoersmiddel over de kortere afstanden. De stad Utrecht heeft recent de grootste fietstentstelling ter wereld geopend. Het is de gezamenlijke ambitie om uit te groeien tot dé fietsregio van Europa.

Gezond stedelijk leven

De regio groeit. De uitdagingen die dit met zich meebrengt voor het prettig en gezond wonen, werken en leven in onze steden en dorpen, vragen om innovatieve oplossingen. Dit vergt een collectieve inspanning van bedrijfsleven, overheden en kennisinstellingen. De regio Utrecht blijft nauw samenwerken aan slimme en flexibele oplossingen. De regio biedt hierbij bedrijven veel ruimte om nieuwe technologieën die bijdragen aan gezond stedelijk leven te ontwikkelen, testen en naar de internationale markt te brengen.

Bekijk onze [website](#) voor meer informatie over hoe de regio dit doet.

BIJLAGE II

PRESETATIE VAN GEDEPUTEERDE STRIJK TIJDENS DE LANCERING VAN DE 2019 EDITIE VAN DE EUROPEAN REGIONAL COMPETITIVENESS INDEX IN BRUSSEL

Note: The speech given by Vice-Governor Robert Strijk from Utrecht Region during the European Week of Regions and Cities in Brussels on 7 October at 16:30. Only the text ultimately spoken will constitute the formal text.

Ladies and gentlemen,

First, I would like to thank the Directorate-General for Regional Policy for the invitation and congratulate the County Mayor of Stockholm on being recognised as the most competitive region in Europe. To be fair, we would have preferred it if Utrecht had won, but it is an honour to join Stockholm and London in the top three.

Ladies and gentlemen, I have not been a member of Utrecht's Provincial Executive for very long, so if you had told me a short time ago that the Utrecht Region has been among the top three of most competitive regions in Europe for the past nine years now, I am not sure that I would have been able to confirm it straight away. Apparently, you need to consult the European Commission's Regional Competitiveness Index in order to discover that we are competitive! It is clear that self-promotion is not one of the features for being competitive. We should probably make it one of our areas for improvement. [Klik/Scroll → wereldbol](#)

Before I address the importance of this study and what we can learn from it, I would like to present Utrecht to you. After all, I can well imagine that not everyone is aware of our wonderful region.

You will find the province of Utrecht in the heart of the Netherlands, in the heart of the Dutch waterway system, in a delta area. Along with a never-ending battle against the water, we have a long-standing history of maritime shipping and trade. Rivers and canals connect our province to the ports of Amsterdam and Rotterdam, as well as to Germany and Belgium.

The rivers, railways and motorways ensure that Utrecht is today referred to as the hub of the Netherlands. [Klik/Scroll → Utrecht below sea level](#)

A large portion of the Utrecht Region lies below sea level. This situation has forced Utrecht residents to work together for ages, controlling the water level and making it possible to live, work as well as farm here. The east side of the Utrecht Region features a sandy area with woods and moors. Actually, the challenge here throughout the centuries was drought. Again, cooperation was key to survival. [Klik/Scroll → oldest province](#)

As the Netherlands' oldest province, Utrecht is densely populated. This fact is another reason why cooperation and compromise have become key factors in providing space for everyone in the Utrecht Region to live, work as well as enjoy leisure time. You have been hearing the keyword: cooperation – from the perspective of healthy self-interest. We solve social issues by tackling them together, while being smart and flexible. We have been doing so for centuries.

The study quotes Tolstoy's Anna Karenina: 'All happy families are alike; each unhappy family is unhappy in its own way.'

Looking at our score on the three sub-indexes and the underlying eleven pillars, I do indeed see significant similarities to London, Stockholm and other high-scoring regions. As the report itself says: 'Basic and Efficiency aspects are seen as enabling factors of competitiveness.'

It is precisely for this reason that it is fun and instructive to zoom in on the study's third subcategory, the Innovation group, which consists of three pillars: (9) Technological Readiness, (10) Business Sophistication and (11) Innovation. Utrecht scores well in terms of innovation.

I am keen to share with you my ideas on innovation and what I call: 'the chances of chance'.

Innovation is the introduction of something new; [Klik/Scroll → lamp 'eureka'](#)

not discovering something new, but genuinely launching a new product, a new service or a new process.

When I talk to innovative entrepreneurs about the success of their businesses, it sometimes seems as though coincidence has played a part. They came across an investor at the right time or spoke with an inspiring scientist. At this meeting, almost unexpectedly, arose the idea for something new: the eventual innovation.

My point is that by actively connecting people from various scientific disciplines as well as artists, entrepreneurs and investors, we will not leave such encounters between people and ideas to mere chance. As a result, we can increase the chances of innovation. Klik/Scroll → USP + EBU

This cooperation between researchers, entrepreneurs and the government in Utrecht, which has become part of our identity over the centuries, is a huge help when it comes to fostering innovation. It goes without saying that we need to score well on basic indicators such as infrastructure, education, health, Training and Lifelong Learning, as a chain is only as strong as its weakest link. Nevertheless, what underpins our capacity to innovate is our systematic work on meeting and cooperating.

A nice example of such cooperation in Utrecht is the Sniffer Bike.

Utrecht is keen to be Europe's cycling region. We want people to live and work in a region that has clean air.

To this end, we are using such things as the Sniffer Bike, which you can see at our stand in the foyer. A few hundred bikes fitted with sensors are measuring the air quality on the cycle paths in our region. This digital innovation and the resulting data enable us to work towards improving air quality and mobility. It is a fine example of innovation and cooperation.

Ladies and gentlemen, it is not the strongest economic region that will survive, but the one that can best manage change.

In order to be and remain adaptive and competitive, the basic conditions need to be in order. Cooperating and increasing the chances of chance encounters will contribute to this aim. I would like to thank the European Commission for this study and the insights that it has provided, as well as for supporting the regions through its policies, programmes and financial contributions. In addition, I would like to thank you for organising this meeting, which may well be the starting point for new cooperation, new ideas and new innovations.

I hereby invite you to visit the Utrecht Region stand in the foyer to find out more about innovation in our region. We will be happy to meet you at our stand! These connections may well be the start of a collaboration to tackle the major challenges that we are all facing in this rapidly changing world. Klik/Scroll → eindplaat

De visuele ondersteuning van de presentatie is [hier](#) te vinden:

<https://utrecht.maps.arcgis.com/apps/Cascade/index.html?appid=ee796798adf44e118b43104be3824d6f>